

ORGANIZACE SEVEROATLANTICKÉ SMLOUVY (NATO)

ČLENSKÉ STÁTY

Belgie, Dánsko, Francie, Island, Itálie, Kanada, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Řecko, Spojené království, Spojené státy, Španělsko a Turecko.

Severoatlantická smlouva, podepsaná v dubnu 1949 ve Washingtonu, vytvořila společenství kolektivní obrany, jak je definuje článek 51 Charty Spojených národů. Smlouva má neomezenou dobu platnosti. Společenství spojuje 14 evropských států, Spojené státy a Kanadu.

Na vrcholné schůzce v červenci 1997 v Madridu vyzvaly hlavy států a předsedové vlád Českou republiku, Maďarsko a Polsko k zahájení rozhovorů o přistoupení k Alianci do roku 1999. V souladu s článkem 10 smlouvy zůstává Aliance otevřena budoucímu přistoupení dalších evropských států, připravených rozvíjet její zásady a přispět k bezpečnosti severoatlantického prostoru.

Zároveň s vnitřní i vnější transformací Aliance, k níž dochází od konce studené války, vytvořilo NATO novou Euroatlantickou radu partnerství jako fórum pro konzultace a spolupráci s partnerskými státy v celé euroatlantické oblasti. Vytvořilo nové struktury odrážející intenzivnější spolupráci s Ruskem a partnerství s Ukrajinou, jakož i hlubší dialog se zainteresovanými státy Středomoří. Prodělalo dalekosáhlou vnitřní i vnější reformu a na prahu nového tisíciletí se přetvořilo v nástroj míru a stability v euroatlantickém prostoru.

4. dubna 1999 si připomínáme 50. výročí Severoatlantické smlouvy.

Znak NATO na přebalu této knihy byl přijat Severoatlantickou radou v říjnu 1953 jako symbol atlantického společenství. Kruh je symbolem jednoty a spolupráce a větrná růžice naznačuje společnou cestu k míru, na niž se vydalo 16 členských států atlantického společenství.

POZNÁMKA

Příručku NATO vydává Informační a tisková kancelář NATO jako zdroj

informací o Alianci a její politice. Použité formulace odrážejí co nejvěrněji shodu mezi členskými státy, která je základem veškerého rozhodování Aliance. Příručka však není formálně schváleným dokumentem NATO, a proto nemusí nutně představovat oficiální názory nebo stanoviska jednotlivých členských států ve všech zde uvedených věcech.

Zvlášť jako doplňkový svazek k tomuto vydání je vydána Dokumentace k Příručce NATO. O výtisky lze požádat Distribution Unit, NATO Office of Information and Press, NATO, 1110 Brussels. Příručka NATO a doplňkový svazek budou rovněž k dispozici na webové stránce NATO (www.nato.int).

Český překlad vydání Příručky NATO k 50. výročí je založen na oficiálním anglickém vydání, zveřejněném v prosinci 1998. Není-li uvedeno jinak, informace obsažené v tomto vydání postihují události a činnosti do konce května 1998. Dodatky se seznamy členů Severoatlantické rady, vojenských zástupců a funkcionářů odpovídají stavu při jeho odevzdání do tisku (září 1998). V českém překladu však bylo využito možnosti zachytit řadu strukturních a personálních změn v NATO i po tomto datu.

OBSAH

Slovo úvodem od generálního tajemníka
Předmluva

Kapitola 1 - Co je NATO?

Hlavní funkce
Vznik
NATO dnes

Kapitola 2 - Hlavní politické a rozhodovací orgány Aliance

Severoatlantická rada
Výbor pro obranné plánování
Skupina jaderného plánování
Klíč k hlavním výborům NATO

SLOVO ÚVODEM

od generálního tajemníka

Padesát let před odevzdáním tohoto nového vydání Příručky NATO do tisku byla již Severoatlantická smlouva počata, dosud však nespátřila světlo světa. Za několik měsíců oslavíme padesáté výročí jejího podpisu. Ode dneška před padesáti lety však dosud nebyly dojednány podrobnosti smlouvy, jednání o členství zdaleka nekončila a proces ratifikace ještě ani nezačal. Byly položeny základy a učiněny první kroky. Pět evropských států nedlouho předtím podepsalo Bruselskou smlouvu - předpoklad sjednání transatlantického spojení.

Několik let předtím, v srpnu 1941, uprostřed zuřící druhé světové války, vydali prezident Spojených států Roosevelt a britský předseda vlády Churchill prohlášení zásad, které oba národy sdílely, zaměřené na poválečnou situaci. Jejich prohlášení se stalo známým jako Atlantická charta. Nastínili v něm svoje představy o mezinárodní spolupráci a stanovili mravní kodex, založený na uznání suverenity a právu na sebeurčení. O rok později, stále ještě dlouho před koncem války, vzpomněli prvního výročí Atlantické charty a obnovili myšlenku svazku □ Spojených národů, □ užívajícího svých kolektivních zdrojů a snah k obraně svobody a nezávislosti. V říjnu 1945 nabyla myšlenka Spojených národů konkrétní formy a obsahu podpisem Charty OSN.

Taková byla předešlá Severoatlantická smlouva, podepsaná ve Washingtonu dne 4. dubna 1949. V dubnu předcházejícího roku hájil Louis St Laurent v dolní sněmovně kanadského parlamentu myšlenku jednotného obranného systému zahrnujícího mocnosti Bruselské smlouvy a severoamerické demokracie. V britské dolní sněmovně nadšeně zareagoval Ernest Bevin. Zároveň pracoval na přípravách senátor Vandenberg v senátu Spojených států, aby prokrestil ústavní cestu umožňující Spojeným státům vstup do této zárodečné aliance s evropskými partnery, neboť bez něho by neměla naději na úspěch.

Při psaní této předmluvy si uvědomuji, jakou rychlostí se dějiny občas řítí vpřed. Ani ne před rokem bylo se vše změnilo a Aliance vykročila na cestu, která stále pokračuje.

Čím se to vyznačuje tato výjimečná smlouva? Co jí umožnilo vyvinout se v zásadní složku bezpečnostních struktur jedenadvacátého století a nového tisíciletí? Především to, že moudří autoři tohoto dokumentu vědomě a záměrně vytvořili prosté schéma, které do dneška nic neztratilo na své patřičnosti jako základní programová zásada Aliance: ruku na bezpečnostních problémech dneška; oči na bezpečnostních potřebách zítřka; čelit bezprostředním a již vzniklým hrozbám míru; plánovat jejich odstranění a potlačení v budoucnosti.

I když Aliance není zaměřena do minulosti, může být na své výsledky hrdá. Když byla potřeba zaručit mír a přetrvání svobody a demokracie nejnáléhavější, Aliance poskytla rámec, který umožnil zformování účinných obranných struktur. Zároveň nabídla základnu pro úplné poválečné zotavení a následnou prosperitu a stabilitu, jež byly klíčem k úspěchu evropského hospodářského modelu. Uznání vlastní minulosti má za cíl postavit její úspěchy do služeb přítomnosti a budoucnosti.

Po všechna léta existence Aliance byl tento přístup nepsanou filozofií, již se řídily celé generace jejich představitelů. Celý proces je dobře dokumentovaný, já jej zde však nechci

posuzovat. Prošli jsme dlouhou cestu od okamžitých bezpečnostních potřeb poválečné Evropy přes povzbudivé roky zmírňování napětí ve vztazích mezi východem a západem a méně šťastné roky zhoršené situace. Největší stopy však zanechají konstanty lidského pokroku, nikoli nevyhnutelné výkyvy oběma směry, a schéma, které dnešní generace vedení NATO převzala od svých předchůdců, patří k nejvýznamnějším z těchto konstant.

Dnešní Aliance se staví k bezpečnostním problémům dneška tím nejdělnějším způsobem, jakého je schopna. Plně využívá své zkušenosti a schopnosti při vedení Stabilizačních sil v Bosně a Hercegovině, aby položila základy trvalému mírovému uspořádání na tomto těžce zkoušeném území a zabránila rozšíření konfliktu a ohrožení míru na dalších územích.

To samo je zcela nový přístup k řešení konfliktních situací v Evropě: spojené mnohonárodní síly pod vedením NATO vynucují uplatnění mezinárodní mírové dohody z pověření Spojených národů, s politickou podporou a vojenským zajištěním nejméně 36 států. Kolika starším konfliktům v evropských dějinách mohlo být zabráněno, aby přerostly v evropské či světové války, kdyby mechanismy konzultací a spolupráce, podpořené rozhodností a politickým přesvědčením, byly již tehdy tak rozvinuté jako dnes?

Přestože mechanismy, které máme, fungují, nejsou rozhodně dokonalé. Proces budování komplexní struktury budoucí bezpečnosti ještě zdaleka nekončí. Náš přístup je však správný a vyvíjí se správným směrem.

Ruku na bezpečnostních problémech dneška; oči na bezpečnostních potřebách zítřka. Síly pod vedením NATO, pracující pro mír v Bosně, jsou příkladem tohoto dělného přístupu. Aliance a její partnerské státy zároveň trvale upírají své zraky do budoucnosti a budují mechanismy a nástroje, jež budou potřebovat, aby odpověděly na ohrožení stability v 21. století. Je to dvoustranný proces, který se na jedné straně zaměřuje na vytváření institucionálních schémat a postupů potřebných k zajištění konzultací a spolupráce, a na druhé straně na posilování nezbytné důvěry, mají-li konzultace a spolupráce uspět v dlouhodobém měřítku.

Na všech úrovních činností Aliance, jak vysvětluje tato příručka, tedy probíhá proces, jehož cílem je vytvořit pro obyvatelstvo euroatlantického prostoru takové podmínky, aby mohlo stabilitu a bezpečnost považovat za samozřejmost, aby se mohlo volně věnovat hospodářskému rozvoji, odstraňování chudoby a zvyšování prosperity.

Není ani třeba na tomto místě vyjmenovávat jednotlivé kroky k dosažení tohoto náročného, avšak naprosto reálného cíle. Ty jsou popsány na následujících stránkách. Ať již jde o víceméně tradiční cíle jako je omezování zbrojení, likvidace hrozby zbraní hromadného ničení a zajištění společné obrany proti jakékoli budoucí hrozbě, anebo o využití novějších možností spolupráce mezi NATO a Ruskem, mezi NATO a Ukrajinou, mezi Aliancí a jejími partnery ve Středomořském dialogu, anebo mezi všemi státy, jež se připojily k Severoatlantické radě partnerství či k Partnerství pro mír nebo obojímu - hlavní cíl zůstává stejný: trvalá bezpečnost pro všechny.

Fungování NATO závisí v první řadě na mezivládní spolupráci a rozhodování. K tomu potřebuje podporu parlamentních a jiných legislativních složek demokratických struktur v našich zemích. A potřebuje také pochopení a podporu veřejného mínění a voličů ve všech zúčastněných zemích. Státní orgány a spojenecké instituce jsou si těchto předpokladů vědomy a vědí, že se na takovou podporu mohou spolehnout jen tehdy, když dokáží vysvětlit, co dělají a poskytnout přesvědčivé důkazy, že to splňuje účel. Tato příručka je příspěvkem k tomuto procesu, a já se vši vážností žádám její čtenáře, aby jí co nejplněji využívali, až budou jiným vysvětlovat, co je

Aliance zač, a především až budou působit na příští generaci voličů a tvůrců rozhodnutí, aby chápali, o čem běží a pokračovali v práci ke stejným cílům.

PŘEDMLUVA

Evropská bezpečnost, jakož i euroatlantické partnerství, na němž je založena, prodělaly v průběhu posledního desetiletí hlubokou změnu. Dnes, na prahu nového tisíciletí a s blížícím se padesátým výročím Aliance, vzniká široký, komplexní rámec pro řešení bezpečnostní problematiky, z něhož plyne prospěch Evropě jako celku. Skýtá takové vyhlídky na spolupráci a uskutečňování společných cílů, jaké ani ne před desíti lety nebylo vůbec možno předpokládat. Jak k tomu přišlo?

V roce 1989 zaznamenal svět počátek procesu zásadní politické změny ve vztazích mezi východem a západem. Konečně byla zbořena berlínská zeď, která se tyčila téměř čtyřicet let jako symbol rozdělené Evropy, v republikách bývalého Sovětského svazu vznikly svobodné a nezávislé státy, a poválečné rozdělení Evropy dospělo ke konci.

Severoatlantická aliance sehrála od svého založení v roce 1949 do konce studené války o čtyřicet let později zásadní roli při vytváření podmínek, jež tento vývoj umožnily. Jako nástroj zajištění bezpečnosti, svobody a nezávislosti svých členů, jakož i podpory demokratických hodnot a vytváření demokratických evropských institucí pomohla Aliance překonat vztahy soupeření mezi východem a západem a nahradit je vývojem nových, konstruktivních a otevřených bezpečnostních vztahů.

Transformace bezpečnostního prostředí měla hluboký dopad i na samotné severoatlantické společenství. Umožnila Alianci zahájit proces své vlastní adaptace a přitom pokračovat v plnění svého hlavního úkolu, zajištění bezpečnosti svých členských států. Dokázala plnit svůj dlouhodobý politický cíl: vytváření spravedlivého a trvalého mírového řádu v Evropě. Aliance si udržuje schopnost bránit své členy před ohrožením jejich územní celistvosti či politické nezávislosti. Její politika však klade důraz na prevenci vývoje takových hrozeb cestou vytváření mírových a přátelských vztahů v celém euroatlantickém prostoru.

Konec studené války umožnil Alianci značně snížit stavy svých ozbrojených sil a dovolit významné změny jejich připravenosti a rozmístění. Organizaci Severoatlantické smlouvy také přinesl nové úkoly nebo podstatné rozšíření stávajících úkolů. Mezi nimi je zahájení procesu dialogu, spolupráce a partnerství se státy střední a východní Evropy a dalšími členskými státy Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE¹), rozvoj těsných pracovních vztahů s dalšími institucemi, které hrají roli v evropské bezpečnosti, jako jsou Spojené národy, OBSE a

¹ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) soustřeďuje všechny státy Evropy, Spojené státy a Kanadu. Vzájemné vztahy Aliance s OBSE, jakož i její vztahy se Spojenými národy, Západoevropskou unií (ZEU) a dalšími mezinárodními organizacemi jsou popsány v Kapitole 14.

Západoevropská unie (ZEU), a vytvoření nových struktur vojenského velení a ozbrojených sil, odrážejících změněné strategické prostředí.

NATO se pustilo do politické a vojenské transformace svých struktur na počátku devadesátých let. V červenci 1990 oznámili nejvyšší představitelé států Aliance v prohlášení ze svého zasedání, nazvaném Londýnská deklarace o transformaci Severoatlantické aliance, svůj úmysl přizpůsobit alianci novému bezpečnostnímu prostředí. Uplynulo jen o málo více než rok, a v listopadu 1991 na zasedání v Římě zveřejnili novou strategickou koncepci a Deklaraci o míru a spolupráci. Tyto dokumenty spolu nasměrovaly kurs na reorganizaci a zjednodušení politických a vojenských struktur a postupů Aliance, významné snížení stavů ozbrojených sil Aliance a stupně jejich pohotovosti, a změnu konfigurace vojsk Aliance, aby byla lépe připravena vykonávat nové úkoly zvládnutí krizí a udržování míru při zachování kolektivní obranyschopnosti.

Vedoucí představitelé Aliance pokračovali v cestě transformace na svém následujícím zasedání v lednu 1994 v Bruselu. Nejvýznamnějším rozhodnutím na této schůzce bylo zveřejnění programu Partnerství pro mír. To byla otevřená pozvánka pro státy zúčastněné v Severoatlantické radě spolupráce (NACC)² a další státy KBSE, resp. OBSE³, aby se připojily ke státům NATO v širokém programu praktické spolupráce, zaměřeném na rozvoj schopností součinnosti při plnění úkolů udržování míru, zvládnutí krizí a humanitární pomoci. Základní charakteristikou Partnerství pro mír, které dnes vedle 16 členů Aliance sestává z 27 partnerských států, je možnost každého z partnerů rozvíjet intenzivní spolupráci s Aliancí na dvoustranném základě v souladu se svými individuálními zájmy a možnostmi. Partnerství pro mír je podrobně popsáno v Kapitole 4.

Na bruselském zasedání na nejvyšší úrovni byla rovněž přijata rozhodnutí směřující k tomu, aby se NATO stalo pružnějším a vnímavějším vůči novému bezpečnostnímu prostředí v Evropě. Jedním z přijatých opatření byla koncepce mnohonárodních úkolových seskupení sil (CJTF; viz Kapitola 3). Zvláště přitažlivá je na koncepci CJTF její univerzálnost, jež Alianci skýtá schopnost lépe vyhovět celému spektru jejích úkolů a poslání - počínaje kolektivní obranou a konče udržováním míru a zvládnutím krizí. Zároveň umožňuje podporu společných operací s účastí nečlenských partnerských států. Seskupení lze také využít jako rozhodujícího nástroje, jehož prostřednictvím může Aliance poskytnout podporu operacím pod vedením Západoevropské unie; je to část příspěvku Aliance k vybudování silnější evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci NATO.

Bruselský summit zahájil také další významné kroky v procesu transformace a přestavby Aliance. Cílem jednoho z těchto kroků bylo napomoci k zabránění šíření jaderných zbraní a

² Severoatlantickou radou spolupráce (NACC) založilo NATO v prosinci 1991 jako fórum pro konzultace a spolupráci, soustředující členské státy Aliance a partnerské státy střední a východní Evropy. V květnu 1997 byla NACC nahrazena Euroatlantickou radou partnerství (EAPC), v níž je zúčastněno 44 států.

³ Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE), zahájená v roce 1972, se počátkem roku 1995 stala organizací a byla přejmenována na OBSE.

jiných zbraní hromadného ničení cestou jak politických, tak i vojenských opatření. Další byl zaměřen na podporu dialogu, vzájemného porozumění a posilování důvěry mezi členskými státy NATO a nečlenskými státy ve Středomoří.

Berlínské zasedání Severoatlantické rady⁴ v červnu 1996 posunulo iniciativy z bruselského summitu o krok vpřed směrem k realizaci opatření pro přizpůsobení Aliance změněným podmínkám a zejména pak pro vnitřní adaptaci Aliance. Byly zadány nové pokyny pro práci Vojenského výboru NATO na reformě struktury vojenského velení Aliance, aby lépe odpovídala nové bezpečnostní situaci v Evropě a možným výzvám v budoucnosti. Vedle toho byla dohodnuta významná opatření pro další postup úprav, na jejichž základě mohou evropsští spojenci sehrávat větší roli ve strukturách vojenského velení NATO, a pro usnadnění využití prostředků a potenciálu NATO na podporu budoucích mírových a krizových operací pod vedením ZEU. Ve svém souhrnu mají tato opatření zajistit Alianci trvalou vojenskou účinnost, umožnit jí přijmout nové úkoly a přispět k budování evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci Aliance.

V týdnech před madridským summitem v červenci 1997 došlo ve dvou ohledech k významnému pokroku v soustavné snaze Aliance rozvíjet přátelství a spolupráci v celém euroatlantickém regionu. K první události došlo 27.května v Paříži, kde nejvyšší představitelé Aliance a ruský prezident Jelcin podepsali Zakládající akt o vzájemných vztazích, spolupráci a bezpečnosti mezi NATO a Ruskou federací. Nejenže tento Zakládající akt vytváří mechanismus pro konzultace a spolupráci (Stálou společnou radu NATO - Rusko, PJC), ale uvádí také konkrétní oblasti společného zájmu, v nichž NATO a Rusko mohou budovat pevné, účinné a trvalé partnerství.

K druhé události došlo pouhých několik dní nato, 30.května 1997 v portugalské Sintře, kde byla založena Euroatlantická rada partnerství (EAPC) a bylo dohodnuto podstatné rozšíření a zkvalitnění programu Partnerství pro mír. EAPC skýtá celkový rámec pro všechny stránky širokého spektra spolupráce Aliance s jejími partnery včetně Partnerství pro mír. Rada zejména posiluje zaměření na mnohostranné politické a bezpečnostní diskuse mezi všemi členy EAPC.

Madridská schůzka na nejvyšší úrovni v červenci 1997 dovedla proces změn a vnitřní i vnější adaptace NATO do rozhodující fáze. Hlavy států a předsedové vlád Aliance přijali stěžejní rozhodnutí v rámci plnění základního cíle posílit mír a stabilitu v euroatlantickém prostoru. Vyzvali Českou republiku, Maďarsko a Polsko k zahájení rozhovorů o přistoupení k NATO s cílem stát se plnoprávními členy Aliance. Potvrdili také zachování politiky otevřených dveří pro přistoupení dalších států a pokračování v intenzivním dialogu s partnery, kteří se o vstup do NATO zajímají. Ohlásili realizaci podstatně rozšířeného programu Partnerství pro mír, jakož i intenzivnější konzultace s partnery na půdě Euroatlantické rady partnerství a prohloubení probíhajícího dialogu Aliance se sousedy NATO ve Středomoří.

V oblasti vnitřní adaptace schválil madridský summit dosavadní výsledky při budování evropské bezpečnostní a obranné identity v rámci Aliance a při posilování institucionální

⁴ Role Severoatlantické rady a struktura NATO jako celku jsou popsány v Kapitolách 10-13.

spolupráce se Západoevropskou unií.

Druhý den madridského summitu, 9.července 1997, podepsali nejvyšší představitelé NATO a ukrajinský prezident Kučma Chartu zvláštního partnerství mezi Organizací Severoatlantické smlouvy a Ukrajinou. Tato charta stanoví zásady rozvoje vztahů mezi NATO a Ukrajinou a definuje oblasti konzultací a spolupráce. Skýtá základ pro rozvoj význačného a plodného partnerství mezi oběma signatáři, jež má za cíl posilovat stabilitu a společné demokratické hodnoty ve střední a východní Evropě.

Uvedené události jsou podrobněji popsány v následujících kapitolách. Než se do nich pustíte, bude možná namístě připomenout základní roli NATO. Kapitola 1 popisuje, co je NATO zač. Následující kapitoly zkoumají způsob, jakým je vedena každodenní činnost Aliance, jak se Aliance přizpůsobuje změnám, její konkrétní roli v klíčových oblastech, např. v udržování míru a omezení zbrojení, jakož i celkový kontext mezinárodní bezpečnostní spolupráce.

Kapitola 1

CO JE NATO?

Hlavní funkce

Vznik

NATO dnes

CO JE NATO?

HLAVNÍ FUNKCE

Základním účelem NATO je ochrana svobody a bezpečnosti všech jeho členů politickými i vojenskými prostředky v souladu se zásadami Charty Spojených národů. Od samého počátku své existence pracuje Aliance pro vytvoření spravedlivého a trvalého mírového pořádku v Evropě, založeného na společných hodnotách demokracie, lidských práv a právního státu. Tento ústřední cíl Aliance znovu nabyl na významu po skončení studené války, neboť vyhlídka na jeho dosažení se poprvé v poválečných dějinách Evropy jeví reálnou.

Základním funkčním principem Aliance je zásada společného závazku ke vzájemné spolupráci mezi svrchovanými státy, založená na nedělitelnosti bezpečnosti jejich členů. Solidarita v rámci Aliance zaručuje, že žádný členský stát nebude nucen spolehnout se pouze na své vlastní úsilí při řešení základních bezpečnostních úkolů. Aniž by zbavovala členské státy jejich práva a povinnosti zhostit se svých svrchovaných povinností v oblasti obrany, umožňuje jim Aliance uskutečnění jejich hlavních bezpečnostních cílů cestou kolektivního úsilí. Krátce řečeno je Aliance sdružením svobodných států, jednotných ve svém odhodlání chránit svou bezpečnost cestou vzájemných záruk a stabilních vztahů s jinými zeměmi.

Severoatlantická smlouva z dubna 1949, která je právním a smluvním základem Aliance, vznikla na základě článku 51 Charty Spojených národů, který potvrzuje přirozené právo nezávislého státu na individuální nebo kolektivní obranu. Jak praví preambule smlouvy, cílem spojenců je □podporovat mírové a přátelské vztahy v celém severoatlantickém prostoru.□ V době podpisu této smlouvy však bezprostředním účelem NATO byla obrana jeho členů proti možnému ohrožení vyplývajícímu z politiky a rostoucí vojenské síly tehdejšího Sovětského svazu.

Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) skýtá strukturu, jež umožňuje uskutečnění cílů Aliance. Je to mezivládní organizace, jejíž členské státy si ponechávají plnou svrchovanost a nezávislost. Organizace jim skýtá fórum, na němž mohou společně konzultovat jakékoli otázky podle vlastní volby a přijímat rozhodnutí o politických a vojenských záležitostech ovlivňujících jejich bezpečnost. Skýtá struktury umožňující vzájemné konzultace a spolupráci v politické, vojenské a hospodářské oblasti, jakož i ve vědě, technice a jiných nevojenských oborech.

NATO ztělesňuje transatlantické spojení, kterém je bezpečnost Severní Ameriky trvale svázána s bezpečností Evropy. Je praktickým vyjádřením účinného kolektivního úsilí jeho členů při sledování společných zájmů.

Výsledný pocit stejné bezpečnosti všech členů Aliance, bez ohledu na jejich rozdílné podmínky nebo vojenskou sílu, přispívá k celkové stabilitě v Evropě. Vytváří příznivé podmínky pro větší spolupráci mezi členy Aliance, ale také mezi členy Aliance a ostatními státy. Právě na tomto základě jsou rozvíjeny nové struktury bezpečnostní spolupráce, jež mají sloužit zájmům Evropy, která už není rozdělena a může volně naplňovat svoje politické, hospodářské, sociální a kulturní cíle.

Prostředky, jimiž Aliance uskutečňuje svoji bezpečnostní politiku, zahrnují udržování dostatečné vojenské síly pro zabránění válce a zajištění účinné obrany, celkovou schopnost zvládat krize ohrožující bezpečnost jejích členů, a aktivní prosazování dialogu s ostatními státy a kooperativního přístupu k evropské bezpečnosti, včetně opatření k dosažení dalšího pokroku v oblasti omezování zbrojení a odzbrojení.

K dosažení svého hlavního cíle plní Aliance tyto základní bezpečnostní úkoly:

- Poskytuje nezbytný základ stabilního bezpečnostního prostředí v Evropě, spočívajícího na růstu demokratických institucí a závazku k mírovému řešení sporů. Usiluje vytvářet prostředí, v němž žádná země nebude s to zastrašovat nebo vydírat žádný jiný evropský stát s cílem vynutit si hegemonii hrozbou použití síly.
- V souladu s článkem 4 Severoatlantické smlouvy slouží jako transatlantické fórum pro spojenecké konzultace v jakýchkoli otázkách týkajících se životních zájmů jejích členů, včetně tendencí, které by mohly ohrožovat jejich bezpečnost. Umožňuje koordinaci jejich snah v oblastech společného zájmu.
- Zajišťuje odstrašení a obranu proti všem formám agrese vůči území kteréhokoli členského státu NATO.
- Podporuje bezpečnost a stabilitu cestou rozvíjení trvalé aktivní spolupráce se všemi svými partnery prostřednictvím Partnerství pro mír a Euroatlantické rady partnerství, jakož i cestou konzultací, spolupráce a partnerství s Ruskem a Ukrajinou.
- Formou aktivních informačních programů v Alianci a v partnerských státech, jakož i prostřednictvím iniciativ jako je Sřredomořský dialog přispívá k pochopení faktorů ovlivňujících mezinárodní bezpečnost a cílů spolupráce na tomto poli.

Struktury vytvořené v rámci NATO umožňují členským státům koordinovat svoji politiku při plnění těchto vzájemně se doplňujících úkolů. Umožňují nepřetržité konzultace a spolupráci v politické, hospodářské a dalších nevojenských oblastech, jakož i sestavování plánů společné obrany, budování infrastruktury a základních zařízení potřebných pro zajištění operačních možností vojenských sil, a opatření pro společné výcvikové programy a cvičení. Oporou těchto činností je složitá vojenská a civilní struktura zahrnující správní, rozpočtové a plánovací útvary, jakož i orgány, které si zřídily členské státy Aliance pro koordinaci práce ve specializovaných oborech - například spojení potřebné pro zajištění politických konzultací a velení a řízení vojenských sil, nebo logistická podpora potřebná k udržování vojenských sil.

VZNIK

V letech 1945 až 1949, tváří v tvář naléhavé potřebě hospodářské obnovy, hleděly západoevropské země a jejich severoameričtí spojenci s obavami na expanzionistickou politiku a praxi SSSR. Potom, co západoevropské vlády splnily svůj závazek, daný ještě za války, zredukovat svou výzbroj a demobilizovat vojska, byly stále více znepokojeny jasnými signály, že sovětské vedení má v úmyslu zachovat svoje vojenské síly v plném stavu. Navíc z vyhlášených ideologických cílů Komunistické strany Sovětského svazu jasně vyplývalo, že výzvy k

respektování Charty Spojených národů a mezinárodních úmluv sjednaných na konci války nemohou zaručit státní svrchovanost a nezávislost demokratických států, vystavených hrozbě agrese zvenčí nebo rozvratu zevnitř. Tyto obavy ještě posílilo vnucení nedemokratických forem vlády a potlačení skutečné opozice a základních lidských a občanských práv a svobod v řadě zemí střední a východní Evropy i v jiných částech světa.

Od roku 1947 do roku 1949 vyvrcholil tento vývoj řadou dramatických politických událostí. Byly mezi nimi přímé hrozby svrchovanosti Norska, Řecka, Turecka a dalších západoevropských zemí, únorový puč v Československu v roce 1948 a protiprávní blokáda Berlína, jež začala v dubnu téhož roku. Podpis Bruselské smlouvy v březnu 1948¹ byl projevem rozhodnutí pěti západoevropských států - Belgie, Francie, Lucemburska, Nizozemska a Spojeného království - vytvořit systém společné obrany a posílit vzájemné vztahy takovým způsobem, který by jim umožnil odolat ideologickému, politickému a vojenskému ohrožení jejich bezpečnosti.

Následovala jednání se Spojenými státy a Kanadou o vytvoření jednotné Severoatlantické aliance, založené na bezpečnostních zárukách a vzájemných závazcích mezi Evropou a Severní Amerikou. Mocnosti Bruselské smlouvy přizvaly Dánsko, Island, Itálii, Norsko a Portugalsko, aby se staly účastníky tohoto procesu. Jednání vyvrcholila podpisem Washingtonské smlouvy v dubnu 1949 a tím přivedla na svět společný bezpečnostní systém, založený na partnerství těchto dvanácti zemí. V roce 1952 přistoupily ke smlouvě Řecko a Turecko. V roce 1955 se k Alianci připojila Spolková republika Německo² a v roce 1982 se členem NATO stalo i Španělsko.

Severoatlantická aliance byla založena na základě smlouvy mezi členskými státy, svobodně uzavřené každým z nich po veřejné diskusi a řádném projednání v parlamentu. Smlouva potvrzuje jejich individuální práva, jakož i jejich mezinárodní závazky v souladu s Chartou Spojených národů. Ukládá všem členským státům sdílet rizika a povinnosti, jakož i výhody kolektivní bezpečnosti a vyžaduje od každého z nich závazek nevstupovat v žádné jiné mezinárodní ujednání, jež by mohlo být v rozporu se smlouvou.

Od vytvoření Aliance do dneška proběhlo půl století dějin. Po většinu této doby se NATO soustřeďovalo především na zajištění bezprostřední obrany a bezpečnosti svých členských států. To zůstává jeho základním úkolem i dnes, jeho bezprostřední zaměření se však zásadně změnilo. Následující stránky shrnují hlavní rysy této transformace.

¹ Bruselská smlouva z roku 1948, revidovaná v roce 1984, představovala první krok v poválečné přestavbě západoevropské bezpečnosti a přivedla na svět Západní unii a Organizaci Bruselské smlouvy. Byl to také první krok v procesu, který vedl v roce 1949 k podpisu Severoatlantické smlouvy a k vytvoření Severoatlantické aliance. Bruselská smlouva je zakládajícím dokumentem dnešní Západoevropské unie (ZEU).

² Sjednocením Německa v roce 1990 přešla bývalá Německá demokratická republika jako nedílná součást sjednoceného státu pod bezpečnostní ochranu Aliance.

NATO DNES

Dnešní NATO se začalo formovat v roce 1991. Strategická koncepce přijatá hlavami států a předsedy vlád NATO v listopadu 1991 v Římě nastínila širší pojetí bezpečnosti, založené na dialogu, spolupráci a udržování kolektivní obranyschopnosti. Spojila politické a vojenské aspekty bezpečnostní politiky NATO do jednotného celku a povýšila spolupráci s novými partnery ve střední a východní Evropě na organickou součást strategie Aliance. Koncepce otevřela cestu ke snížení závislosti na jaderných zbraních a k velkým změnám v integrovaných vojenských silách NATO včetně podstatného snížení jejich stavů a stupně pohotovosti, zlepšení jejich mobility, pružnosti a schopnosti přizpůsobit se různým nouzovým situacím, jakož i k většímu využití mnohonárodních útvarů. Zároveň byla přijata opatření k napřimání vojenské velitelské struktury NATO a k úpravě schémat a postupů obranného plánování Aliance, především z hlediska budoucích požadavků na zvládání krizí a udržování míru.

Nejvyšší představitelé Aliance vydali na schůzce v Římě také Deklaraci o míru a spolupráci, která definuje budoucí úkoly a politiku NATO ve vztahu k celkovému institucionálnímu rámci budoucí evropské bezpečnosti a ve vztahu k vývoji partnerství a spolupráce se zeměmi střední a východní Evropy. Představitelé spojenců v prohlášení zdůraznili podporu reformních kroků přijatých v zemích střední a východní Evropy, nabídli jim praktickou pomoc, aby uspěly v této obtížné transformaci, vyzvali je k účasti na příslušných fórech Aliance, a nabídli jim zkušenosti a odborné znalosti Aliance cestou politických, hospodářských a vědeckých konzultací a spolupráce. K tomuto účelu byla ustavena Rada severoatlantické spolupráce (NACC) jako střežový orgán pro následný rozvoj tohoto partnerství.

Po zveřejnění Římského prohlášení následovalo na schůzkách ministrů zahraničních věcí a obrany a na stálém zasedání Severoatlantické rady přijetí dalších opatření pro pokračování procesu přizpůsobení a transformace Aliance. Zvláštní pozornost zasluhují tři okruhy činností, jmenovitě institucionální politický rámec, vytvořený pro rozvoj vztahů mezi NATO a jeho spolupracujícími partnery ve střední a východní Evropě, rozvoj spolupráce v oblasti obranné a vojenské, a role NATO v oblasti zvládání krizí a udržování míru.

Za prvé v institucionálním kontextu: první významnou událostí bylo ustavující zasedání Severoatlantické rady spolupráce, konané 20. prosince 1991 za účasti ministrů zahraničních věcí nebo zástupců států NATO, šesti států střední a východní Evropy a tří pobaltských států. Posláním NACC bylo na všech úrovních napomáhat spolupráci v bezpečnostních a příbuzných otázkách mezi zúčastněnými státy a zastřešovat proces vývoje užších institucionálních svazků, jakož i neformálních spojení mezi nimi. Všech jedenáct států na území bývalého Sovětského svazu, vytvořivších Společenství nezávislých států (SNS), se stalo účastníky tohoto procesu v březnu 1992. Gruzie a Albánie se připojily v dubnu a v červnu 1992 a do roku 1997, kdy NACC nahradila Euroatlantická rada partnerství (EAPC), se počet partnerů rozrostl na 22 států spolupracujících v rámci NACC a Partnerství pro mír. Spolupráce v rámci NACC se uskutečňovala na základě pracovních plánů, původně přijímaných každoročně, od roku 1995 pak na dvouletá období. Euroatlantická rada partnerství dovedla tento proces o jeden praktický krok dále a vypracovala Plán činnosti EAPC na léta 1998-2000 jako základ pro svou budoucí práci.

Za druhé v oblasti obranné a vojenské: poprvé se ministři obrany NATO sešli se spolupracujícími partnery 1.dubna 1992, aby posoudili možnosti prohloubení dialogu a posílení spolupráce v otázkách spadajících do jejich kompetence. Vojenský výbor se poprvé sešel na kooperačním zasedání 10.dubna 1992. Nyní se konají pravidelné schůzky se spolupracujícími partnery jak na úrovni ministrů obrany, tak i na půdě Vojenského výboru. Zároveň s těmito mnohostrannými schůzkami se rozvíjejí dvoustranné kontakty a spolupráce mezi ministerstvy obrany a mezi vojáky.

Za třetí, na pozadí krizí v bývalé Jugoslávii a jinde ve světě se v posledních letech pozornost stále více soustřeďovala na roli NATO v oblasti zvládání krizí a udržování míru, zejména pak v jeho podpoře snah OSN o udržení míru v bývalé Jugoslávii. Hlavní iniciativy NATO v tomto ohledu jsou popsány v Kapitole 5.

Konzultace a spolupráce v rámci NACC měly široký záběr, zejména se však zaměřovaly na politické otázky a bezpečnostní souvislosti: udržování míru, koncepční řešení omezení zbrojení a odzbrojení, otázky plánování obrany a vojenské otázky, demokratické pojetí vztahu civilní a vojenské sféry, konverze zbrojní výroby na civilní, obranné výdaje a rozpočty, vědeckou spolupráci a ekologické otázky v souvislosti s obranou, rozšiřování informací o NATO v partnerských státech, konzultace o plánování obrany a řízení civilního a vojenského leteckého provozu.

Na bruselském zasedání Severoatlantické rady na nejvyšší úrovni v lednu 1994 zahájilo NATO novou velkou iniciativu k posílení stability a bezpečnosti v celé Evropě. Členové NACC a další státy byly vyzvány, aby se připojily k novému, dalekosáhlému programu spolupráce s NATO, známému jako Partnerství pro mír (PfP). Partnerství se od té doby stalo základním článkem bezpečnosti v euroatlantickém prostoru a v NATO dnes sehrává jednu z hlavních rolí. Pozvání k Partnerství pro mír bylo adresováno všem státům zúčastněným v Severoatlantické radě spolupráce (NACC)³ a dalším státům, zúčastněným na Konferenci o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE)⁴, které jsou schopny a ochotny přispět k tomuto programu. Pozvání přijalo 27 států. Činnosti jednotlivých partnerů jsou založeny na společně vypracovaných individuálních programech partnerství. Rozsah a cíle Partnerství, jeho vývoj a následné rozšíření jsou popsány v Kapitole 4.

Na zasedání v Sintře v květnu 1995 vystřídala NACC Euroatlantická rada partnerství (EAPC), jejímž posláním bylo zahájit novou fázi spolupráce. Zásady EAPC byly vypracovány v úzké spolupráci mezi Aliancí a jejími partnery a zakotveny v Základním dokumentu EAPC.

Přijetí Základního dokumentu EAPC bylo vyjádřením rozhodnutí 44 zúčastněných států povýšit vzájemnou politickou a vojenskou spolupráci na kvalitativně novou úroveň. Dokument

³ V květnu 1997 nahradila NACC Euroatlantická rada partnerství (EAPC). EAPC má 44 členských států.

⁴ Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) se počátkem roku 1995 stala organizací (OBSE). Má 55 členských států, zahrnujících všechny evropské země, Spojené státy a Kanadu.

potvrdil společný závazek členských států posilovat a rozšiřovat mír a stabilitu v euroatlantickém prostoru. Sdílené hodnoty a zásady zakládající tento závazek jsou vyloženy v Rámcovém dokumentu Partnerství pro mír (PřP) (viz zvláštní svazek Příručka NATO, Dokumentace). EAPC v praxi skýtá celkový rámec pro politické a bezpečnostní konzultace a pro intenzivnější spolupráci v rámci Partnerství pro mír.

V prosinci 1997 přijala EAPC Plán činností EAPC na léta 1998-2000, odrážející přání členů EAPC rozvinout silnější a operativnější vzájemné partnerství. Jedním z hlavních záměrů Plánu činností je dále zpřesnit a prohloubit politické a bezpečnostní konzultace a spolupráci v rámci EAPC a zvýšit transparentnost mezi 44 členskými státy. Ministři zahraničních věcí EAPC také přijali myšlenku vytvoření Euroatlantického koordinačního střediska reakce na katastrofy a Euroatlantické jednotky reakce na katastrofy.

EAPC skýtá prostor pro cílené mnohostranné konzultace, intenzivní praktickou spolupráci, větší míru konzultací a spolupráce v regionálních otázkách, jakož i větší vzájemnou transparentnost a důvěru v bezpečnostních otázkách mezi všemi členskými státy EAPC. EAPC ztělesňuje dva důležité principy, na nichž spočívá úspěch spolupráce mezi členy Aliance a partnery: za prvé otevřenost v tom smyslu, že k politickým konzultacím a praktické spolupráci mají stejný přístup všechny členské a partnerské státy Aliance, a za druhé mechanismy sebeodlišení v tom smyslu, že partneři mohou individuálně rozhodnout o úrovni a předmětu spolupráce s Aliancí. V souladu s těmito principy se může EAPC scházet buď na plenárních zasedáních, nebo v neúplném složení Aliance a libovolného počtu partnerských států k projednání funkčních témat nebo na schůzkách ad hoc ke konkrétním regionálním otázkám.

Narostl rovněž okruh předmětů spolupráce pod hlavičkou EAPC. Na základě principů otevřenosti a sebeodlišení jde o činnosti související s otázkami obrany, spolupráce při udržování míru a připravenost na civilní nouzové situace. PřP ve své rozšířené podobě zůstává jasně zřetelným prvkem praktické spolupráce v obranné a vojenské oblasti v pružném rámci EAPC. Většina partnerských států také zřídila zastupitelské úřady a styčné mise při NATO, jež významně přispívají ke vzájemné komunikaci a kontaktům ve všech těchto okruzích.

Čas od času v uzlových bodech historie NATO se Aliance schází na nejvyšší úrovni za účasti hlav států a předsedů vlád. Přítomnost premiérů a prezidentů na těchto schůzkách a jejich přímá účast v procesu rozhodování konsensem dodává na veřejnosti těmto schůzkám na důležitosti a zvyšuje jejich historický význam. Schůzka na nejvyšší úrovni konaná v červenci 1997 v Madridu byla mezníkem, jenž vyznačuje dovršení iniciativ, které Aliance přijala pět či šest let předtím. Zároveň ohlásila přechod k nové a náročné fázi vývoje NATO, během níž budou v praxi ověřeny nové struktury a politické koncepce, jež mají odrážet změněné podmínky. Úkolem nejvyšších představitelů Aliance v Madridu tedy bylo splést jednotlivé hlavní provazce budoucí politiky Aliance do jednoho celku a zajistit jejich vzájemnou jednotu a soudržnost.

Na madridské schůzce na nejvyšší úrovni byla míra odhodlání Aliance k vnitřní i vnější transformaci v plnosti prokázána dalšími dalekosáhlými opatřeními ve všech klíčových oblastech zájmu: počátek rozhovorů o přistoupení a přijetí politiky otevřených dveří vůči budoucím přistoupením, rozšíření Partnerství pro mír a ustavení nového fóra v podobě EAPC, aby posunulo

spolupráci dále vpřed, otevření zcela nové kapitoly ve vztazích mezi NATO a Ruskem, formální potvrzení rostoucího partnerství s Ukrajinou, intenzifikace dialogu se státy Středomoří, pokrok ve vztahu k evropské bezpečnostní a obranné identitě v rámci NATO a formulace radikálně reformované struktury vojenského velení Aliance. Tento nabitý program je náplní dnešního NATO, které je s to přijmout nové výzvy, aniž by ustoupilo od svých tradičních úkolů, a založit svou budoucí roli na své prokázané schopnosti přizpůsobit se měnícím se bezpečnostním požadavkům.

Kapitola 2

HLAVNÍ POLITICKÉ
A ROZHODOVACÍ
ORGÁNY ALIANCE

Severoatlantická rada
Výbor pro obranné plánování
Skupina jaderného plánování
Klíč k hlavním výborům NATO

HLAVNÍ POLITICKÉ A ROZHODOVACÍ ORGÁNY ALIANCE

Hlavní politická a rozhodovací fóra NATO, která jsou základnou spolupráce v celém spektru činností Aliance, jsou:

SEVEROATLANTICKÁ RADA

Severoatlantická rada (NAC) má výkonný politický mandát a rozhodovací pravomoc. Sestává ze stálých zástupců všech členských států a schází se nejméně jednou za týden. Rada se schází také na vyšších úrovních za účasti ministrů zahraničních věcí, ministrů obrany nebo předsedů vlád, má však stejný politický mandát a rozhodovací pravomoc a její rozhodnutí mají stejný statut a stejnou platnost na kterékoli úrovni, na níž byla svolána. Rada se těší významnému postavení na veřejnosti a vydává prohlášení a komuniké, vysvětlující politiku a rozhodnutí Aliance veřejnosti a vládám států, jež nejsou členy NATO.

Rada je jediný orgán Aliance, který výslovně odvozuje svoji pravomoc ze Severoatlantické smlouvy. Touto smlouvou byla Radě uložena povinnost ustavovat podřízené orgány. Od té doby bylo na podporu práce Rady vytvořeno množství výborů a plánovacích skupin, které převzaly konkrétní činnosti jako např. plánování obrany, jaderné plánování a vojenské záležitosti.

Rada tedy představuje jedinečné fórum pro široký záběr konzultací mezi vládami členských států ve všech otázkách týkajících se jejich bezpečnosti a je nejdůležitějším rozhodovacím orgánem v NATO. Všech šestnáct členských států NATO má stejné právo vyjadřovat své názory u kulatého stolu Rady. Rozhodnutí jsou projevem kolektivní vůle členských států vyjádřené jednomyslným souhlasem. Všechny členské státy jsou účastníky politických koncepcí formulovaných v Radě nebo z jejího pověření a podílejí se na konsensu, na jehož základě jsou přijímána rozhodnutí.

Každý členský stát je v Radě zastoupen stálým zástupcem na úrovni velvyslance. Jednotlivým stálým zástupcům pomáhají političtí a vojenští pracovníci nebo různé početné delegace při NATO.

Schází-li se Rada v tomto složení, je zpravidla označována jako □ stálá Rada. □ Dvakrát do roka, někdy i častěji, se Rada schází na úrovni ministrů, kdy je každý členský stát zastoupen svým ministrem zahraničních věcí. Rada se také schází jako zasedání ministrů obrany. Zasedání na nejvyšší úrovni za účasti hlav států nebo předsedů vlád se konají vždy, když je třeba projednat zvláště důležité otázky nebo v uzlových bodech vývoje bezpečnostní politiky Aliance.

Přestože se Rada schází obvykle alespoň jednou za týden, je možno svolat kdykoli podle potřeby okamžité zasedání. Zasedáním Rady předsedá generální tajemník NATO, nebo, není-li přítomen, jeho první náměstek. Nejdéle působící velvyslanec nebo stálý zástupce v Radě přebírá titul doyena Rady. Jde o víceméně obřadnou funkci, doyen však může být také povolán ke konkrétnějším předsednickým funkcím, například ke svolání zasedání a předsednictví v diskusích při výběru nového generálního tajemníka. Při zasedáních ministrů zahraničních věcí se

jeden z ministrů ujme role čestného předsedy. Tato funkce podléhá každoročnímu střídání podle anglického abecedního pořadí členských států. Ve stálé Radě je stanoveno pořadí podle délky působení ve funkci, avšak při zasedáních Rady na všech úrovních sedí stálí zástupci kolem stolu podle anglického abecedního pořadí států. Stejný postup je uplatňován v celé struktuře výborů NATO.

Diskutovaná témata a rozhodnutí přijatá na zasedáních Rady se vztahují ke všem aspektům činnosti organizace a často vycházejí ze zpráv a doporučení připravených na žádost Rady v podřízených výborech. Stejně tak může navrhopvat témata kterýkoli z národních zástupců nebo generální tajemník. Stálí zástupci jednají podle pokynů ze své vlasti: informují své kolegy u kulatého stolu a vysvětlují názory a politická rozhodnutí svých vlád. Zároveň v obráceném směru podávají úřadům svého státu zprávy o názorech a stanoviscích jiných vlád, informují je o novém vývoji a průběžně jim zprostředkovávají hledání konsensu v důležitých otázkách nebo v bodech, kde se národní stanoviska liší.

Je-li třeba rozhodnout, postup je schvalován na základě jednomyslného a společného souhlasu. O návrzích se nehlasuje, nejsou přijímány většinově. Každý stát zastoupený v Radě nebo v kterémkoli podřízeném výboru si ponechává plnou svrchovanost a odpovědnost za vlastní rozhodnutí.

Práci Rady připravují podřízené výbory odpovědné za jednotlivé oblasti politiky. Velká část této práce připadá Vyššímu politickému výboru (SPC), sestávajícímu z náměstků stálých zástupců, někdy podle potřeby rozšířenému o národní odborníky na příslušné téma. V takových případech je výbor označován jako SPC(R). Vyšší politický výbor má konkrétní odpovědnost za přípravu většiny prohlášení a komuniké vydávaných Radou a schází se před zasedáními ministrů, aby připravil tyto texty ke schválení Radou. Další aspekty politické práce mohou být svěřeny pravidelnému Politickému výboru, jenž sestává z politických radů nebo poradců národních delegací.

Když se Rada schází na úrovni ministrů obrany nebo projednává záležitosti obrany či otázky související s obrannou strategií, je možno angažovat jako hlavní poradní orgán některý z dalších výborů na vyšší úrovni, jako např. Výkonnou pracovní skupinu. Má-li Rada na programu finanční otázky, bude za přípravu práce Rady odpovídat podle povahy tématu buď Vyšší komise pro zdroje, nebo Výbor pro civilní či vojenský rozpočet, nebo Výbor pro infrastrukturu. V závislosti na tématu jednání přebírá příslušný vyšší výbor odpovědný za danou problematiku vedení v přípravě zasedání Rady a v rozpracování jejích rozhodnutí.

Jako sekretariát slouží Radě příslušné divize a kanceláře Mezinárodního sekretariátu, zejména pak Výkonný sekretariát, který má funkci koordinačního orgánu, zajišťujícího plnění úkolů uložených Radou, záznam a rozšiřování jejích rozhodnutí. Výkonný tajemník je zároveň tajemníkem Rady.

VÝBOR PRO OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ

Výbor pro obranné plánování (DPC) obvykle sestává ze stálých zástupců, nejméně dvakrát do roka se však schází na úrovni ministrů obrany a projednává většinu záležitostí obrany

a témat souvisejících s plánováním kolektivní obrany. Na tomto fóru jsou zastoupeny všechny členské státy s výjimkou Francie. Výbor pro obranné plánování usměrňuje vojenské orgány NATO a v rámci své odpovědnosti má stejné funkce a atributy, jakož i stejnou pravomoc jako Rada v rámci její kompetence.

Práci Výboru pro obranné plánování připravuje několik podřízených výborů s konkrétními úkoly, zejména pak Výbor pro hodnocení obrany, který v NATO dohlíží na proces plánování ozbrojených sil a přezkoumává další věci související s integrovanou vojenskou strukturou (viz Kapitola 12). Tak jako Rada, i Výbor pro obranné plánování zadává přípravné a následné práce ke svým rozhodnutím vyššímu výboru s příslušnou konkrétní odpovědností.

SKUPINA PRO JADERNÉ PLÁNOVÁNÍ

Ministři obrany členských států, které se účastní práce ve Výboru pro obranné plánování, se pravidelně scházejí na zasedáních Skupiny pro jaderné plánování (NPG), kde projednávají konkrétní politické otázky související s jadernými silami. Tyto diskuse zahrnují široký okruh otázek jaderné politiky včetně otázek rozmístění, technického zabezpečení, bezpečnosti jaderných zbraní, ochrany před nimi a možnosti přežití jejich použití, spojovacích a informačních systémů, omezování jaderných zbraní a širších otázek společného zájmu, jako např. šíření jaderných zbraní. Jaderná politika Aliance je předmětem stálého hodnocení a společně jsou přijímána rozhodnutí o jejich úpravách či přizpůsobení ve světle nového vývoje, jakož i o aktualizaci a úpravách postupů plánování a konzultací.

Práci Skupiny pro jaderné plánování připravuje Štábní skupina NPG, sestávající z členů národních delegací států, které se účastní NPG. Štábní skupina vykonává dílčí úkoly v zastoupení stálých zástupců v NPG. Schází se pravidelně jednou týdně a podle potřeby i mimo pořadí. Dalšími vyššími orgány, zřízenými NPG a jí odpovědnými jsou Skupina NPG na vysoké úrovni (HLG) a Skupina pro ochranu zbraní na vyšší úrovni (SLWPG). Tyto skupiny pod předsednictvím Spojených států, sestávající z národních politických a odborných představitelů, se scházejí několikrát do roka, aby diskutovaly o aspektech jaderné politiky a plánování NATO a o otázkách souvisejících se zabezpečením a bezpečností jaderných zbraní.

KLÍČ K HLAVNÍM VÝBORŮM NATO

Výše uvedená hlavní fóra pro konzultace a rozhodování v rámci Aliance podporuje celá struktura výborů, která zaručuje zastoupení každého členského státu na všech úrovních té činnosti NATO, na níž se podílí. Některé výbory, jež sehrávají důležitou roli při formulování politiky a tvorbě doporučení pro hlavní rozhodovací orgány, jsou uvedeny výše, je jich však mnohem více.

Některé výbory byly ustaveny hned v prvních letech existence NATO a již dlouhou dobu přispívají k rozhodovacím procesům Aliance. Jiné byly zřízeny teprve nedávno v rámci vnitřní a vnější adaptace Aliance po skončení studené války a změně bezpečnostního prostředí v Evropě.

Struktura výborů je patrná ze schématu na straně 37. Odkazy k práci hlavních výborů nalezneme také v následujících kapitolách, popisujících politiku a činnosti v jednotlivých oblastech.

Následující oddíl stručně uvádí členskou skladbu, předsednictví, úlohu, úroveň, podřízené struktury a základní zdroje personální podpory hlavních výborů NATO, uvedených ve schématu. Je nutno podotknout, že generální tajemník je titulárním předsedou řady koncepčních výborů, jimž trvale předsedají či spolupředsedají vyšší funkcionáři odpovědní za příslušnou problematiku. Výbory jsou seskupeny podle svého obvyklého stálého předsednictví. Seznam tudíž nesleduje žádné pevné hierarchické nebo strukturní schéma.

Hlavní zdroj podpory uvedený pod jednotlivými výbory je divize či direktorát Mezinárodního sekretariátu s hlavní odpovědností za příslušnou problematiku. Většině výborů se dostává administrativní, procedurální a praktické podpory od Výkonného sekretariátu. Mnoho výborů podporuje také Mezinárodní vojenský štáb.

Stručné popisy nesmí být zaměňovány s podrobnými zadáními úkolů pro jednotlivé výbory, která schvaluje při jejich vzniku příslušný zřizující orgán.

Všechny výbory NATO přijímají rozhodnutí nebo vyslovují doporučení na základě výměny informací a konzultací vedoucích ke konsensu. Neprobíhá hlasování ani jiné většinové rozhodování.

Upozornění: Vojenský výbor NATO je podřízen Severoatlantické radě a Výboru pro obranné plánování, má však zvláštní postavení jako vyšší vojenský orgán NATO. Úloha Vojenského výboru je popsána zvlášť v Kapitole 11.

Vojenský výbor a většina výborů popsaných níže také pravidelně pořádají společná zasedání se zástupci partnerských států zúčastněných v Euroatlantické radě partnerství (EAPC) a v Partnerství pro mír (PřP) k projednání témat EAPC/PřP.

1. Severoatlantická rada (NAC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Úloha: Hlavní rozhodovací orgán Severoatlantické aliance. Jediný orgán, formálně zřízený Severoatlantickou smlouvou, zmocněný □ustavovat podřízené orgány podle potřeby□ pro účely plnění Smlouvy.

Úroveň: Stálá (stálí zástupci/velvyslanci). Ministerská (ministři zahraničí, resp. obrany). Nejvyšší (hlavy států, předsedové vlád).

Hlavní podřízené výbory:

Radu podporuje velký počet výborů pokrývající celé spektrum činností Aliance.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Všechny divize a samostatné kanceláře Mezinárodního sekretariátu přímo či

nepřímo podporují práci Rady. Úloha Rady jako orgánu odpovídajícího za naplňování cílů Smlouvy zahrnuje i vytváření různých úřadů a organizací, které rovněž podporují její práci ve specializovaných oborech.

2. Výbor pro obranné plánování (DPC)

Členové: Členské státy zúčastněné v integrované vojenské struktuře NATO (všechny členské státy s výjimkou Francie).

Předseda: Generální tajemník.

Úloha: Hlavní rozhodovací orgán ve věcech týkajících se integrované vojenské struktury NATO.

Úrovně: Stálá (stálí zástupci/velvyslanci). Ministerská (ministři obrany).

Hlavní podřízené výbory:

Výbor pro hodnocení obrany (DRC).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací, Výkonný sekretariát.

3. Skupina jaderného plánování (NPG)

Členové: Všechny členské státy kromě Francie.

Předseda: Generální tajemník.

Úloha: Hlavní rozhodovací orgán ve věcech souvisejících s jadernou politikou Aliance.

Úrovně: Ministři obrany, stálí zástupci.

Hlavní podřízené výbory:

Skupina na vysoké úrovni (NPG/HLG), Skupina pro ochranu zbraní na vyšší úrovni (SLWPG), štábní skupina NPG.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací NATO, Výkonný sekretariát.

4. Vojenský výbor (MC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Úloha: Vyšší vojenský orgán NATO pod zastřešující pravomocí Severoatlantické rady a Výboru pro obranné plánování.

Úrovně: Náčelníci štábů/Náčelníci obrany, národní vojenští zástupci.

Hlavní podřízené výbory:

Pracovní skupiny Vojenského výboru. Některé smíšené civilně-vojenské orgány jsou odpovědné zároveň Vojenskému výboru a Radě a Výboru pro obranné plánování.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Mezinárodní vojenský štáb.

5. Výkonná pracovní skupina (EWG)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: První náměstek generálního tajemníka. Stálý předseda: náměstek generálního tajemníka pro obranné plánování a operace.

Úloha: Vyšší poradní orgán Severoatlantické rady ve věcech obrany týkajících se šestnáctky členských států a vztahů s jinými organizacemi, např. Západoevropskou unií (ZEU).

Úrovně: Radové národních delegací pro obranu.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací, Výkonný sekretariát.

6. Pracovní skupina na vysoké úrovni pro omezení konvenčních zbraní (HLTF)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: První náměstek generálního tajemníka; úřadující předseda: náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti.

Úloha: Poradní orgán ministrů zahraničních věcí a obrany v otázkách omezení konvenčních zbraní.

Úrovně: Experti ministerstev zahraničních věcí a ministerstev obrany na úrovni politických ředitelů; političtí poradci delegací při NATO.

Hlavní podřízené výbory:

HLTF na úrovni náměstků.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize politických záležitostí (Sekce odzbrojení, omezení zbrojení a bezpečnostní spolupráce); Výkonný sekretariát.

7. Společný výbor pro otázky šíření zbraní (JCP)

- Členové:** Všechny členské státy.
- Předseda:** První náměstek generálního tajemníka.
- Úloha:** Vyšší poradní orgán poskytující Severoatlantické radě koordinované zprávy o politicko-vojenských a obranných aspektech šíření zbraní hromadného ničení.
- Úrovně:** Členové Vyšší politicko-vojenské skupiny pro otázky šíření ZHN (SGP) a Vyšší obranné skupiny pro otázky šíření zbraní (DGP), scházející se na společném zasedání.

Hlavní podřízené výbory:

žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize politických záležitostí, Divize obranného plánování a operací; Výkonný sekretariát.

8. Politicko-vojenský řídicí výbor Partnerství pro mír (PMSC/PfP)

- Členové:** Všechny členské státy.
- Předseda:** První náměstek generálního tajemníka. Stálí předsedové: náměstek generálního tajemníka pro obranné plánování a operace/ředitel Direktorátu obranného partnerství a spolupráce (DPAO).
- Úloha:** Hlavní koncepční orgán a poradní orgán Severoatlantické rady pro všechny aspekty Partnerství pro mír a program rozšířeného PfP včetně Procesu plánování a hodnocení PfP (PARP).
- Úrovně:** Zástupci národních delegací (dva členové za každou delegaci); členství se často mění podle projednávaných témat.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize politických záležitostí; Divize obranného plánování a operací; Výkonný sekretariát.

9. Výbor NATO pro protivzdušnou obranu (NADC)

- Členové:** Všechny členské státy.
- Předseda:** První náměstek generálního tajemníka.
- Úloha:** Poradní orgán Severoatlantické rady ve všech otázkách protivzdušné obrany

včetně obrany proti taktickým střelám. Podpora sladování národních činností s mezinárodním plánováním v oblasti velení a řízení vzdušného prostoru a zbraní protivzdušné obrany.

Úrovně: Vyšší národní vojenští nebo vládní představitelé podílející se na řízení a koncepcích protivzdušné obrany nebo systémů velení a řízení vzdušného prostoru.

Hlavní podřízené výbory:

Zástupci protivzdušné obrany (Air Defence Representatives, ADREPS), Panel o zbraních protivzdušné obrany (Panel on Air Defence weapons, PADW), Panel o filozofii protivzdušné obrany (Panel on Air Defence Philosophy, PADP), Skupina Mezinárodního sekretariátu pro včasnou výstrahu (International Staff Group on Early Warning, IGEW).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize podpory obrany (Direktorát protivzdušené obrany a řízení vzdušného prostoru), Výkonný sekretariát.

10. Komise NATO pro konzultace, velení a řízení (NC3B)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: První náměstek generálního tajemníka.

Stálý předseda: Náměstek generálního tajemníka pro podporu obrany.

Místopředsedové: Ředitel Štábu ústředí NATO pro konzultace, velení a řízení (NHQ3CS) a volený člen některé národní delegace.

Úloha: Vyšší orgán jednající jménem Severoatlantické rady a Výboru pro obranné plánování ve všech věcech týkajících se konzultací, velení a řízení (C3) v celé organizaci.

Úrovně: Jako řídicí orgán NATO pro strukturu C3 sdružuje komise národní zástupce a zástupce všech ostatních zainteresovaných stran včetně Vojenského výboru, hlavních velitelů NATO, CNAD, SCEPC, ACCS, COEC, NADC, NACMO BOD, NAPMO BOD, NSC, PMSC, NCS, SRB, NACOSA a Agentury NC3.

Hlavní podřízené výbory:

Skupina národních zástupců C3 ve funkci stálého zasedání komise, pracovní skupiny a subkomise.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Štáb C3 ústředí NATO (NHQC3S), Výkonný sekretariát.

11. Správní rada Organizace NATO pro řízení Systému velení a řízení letectva (ACCS)

(NACMO Board of Directors)

Členové: 14 zúčastněných států (členské státy NATO bez Islandu a Lucemburska).

Předseda: První náměstek generálního tajemníka.
Národní předseda (Místopředseda Výboru pro protivzdušnou obranu NATO [NADC]).

Úloha: Zajišťuje plánování a realizaci Programu Systému velení a řízení letectva NATO.

Úrovně: Vyšší národní vojenská nebo vládní představitelé působící v řízení systémů protivzdušné obrany nebo systémů velení a řízení letectva.

Hlavní podřízené výbory:

Poradní výbor ACCS.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize podpory obrany (Direktorát protivzdušné obrany a řízení letectva),
Výkonný sekretariát.

12. Politický výbor na vyšší úrovni (SPC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti.

Úloha: Vyšší poradní orgán Severoatlantické rady v politických a určitých politicko-vojenských otázkách. Při projednávání některých věcí rozšířen o experty (SPC(R)).

Úrovně: Náměstkové stálých zástupců.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize, Výkonný sekretariát a další divize a kanceláře Mezinárodního sekretariátu podle potřeby.

13. Poradní skupina pro atlantickou politiku (APAG)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti.

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady, pověřený zkoumáním dlouhodobějších výhledů bezpečnostní politiky.

Úrovně: Národní zástupci na úrovni politických ředitelů, působící jako jednotliví experti. APAG se schází jednou do roka za účasti partnerských států.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize.

14. Politický výbor (PC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti.

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady v politických otázkách.

Úrovně: Političtí poradci národních delegací, podle potřeby doplnění experty.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize, Výkonný sekretariát.

15. Skupina pro středomořskou spolupráci (MCG)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti. Úřadující předseda: zástupce náměstka generálního tajemníka a ředitel Politického direktorátu.

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady v otázkách Středomořského dialogu.

Úrovně: Političtí poradci delegací u NATO. Schází se také se zástupci států Středomořského dialogu.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize, Výkonný sekretariát.

16. Vyšší politicko-vojenská skupina pro otázky šíření ZHN (SGP)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti.

Úloha: Vyšší poradní orgán v politicko-vojenských aspektech šíření zbraní hromadného ničení.

Úrovně: Vyšší národní představitelé odpovědní za politickou a bezpečnostní problematiku nešíření ZHN.

Hlavní podřízené výbory:

Schází se také s Vyšší obrannou skupinou pro otázky šíření ZHN (DGP); pak jde o Společný výbor pro otázky šíření zbraní (Joint Subordinate Committee on

Proliferation, JCP).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize, Výkonný sekretariát.

17. Výbor pro koordinaci ověřování (VCC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro politické záležitosti. Úřadující předseda: vedoucí Sekce koordinace ověřování a realizace.

Úloha: Hlavní orgán pro rozhodování o otázkách koordinace realizace a ověřování omezení konvenčních zbraní.

Úrovně: Plenární zasedání, pracovní skupiny, expertní skupiny, semináře s odborníky z ministerstev obrany a zahraničních věcí, odborníky z ověřovacích jednotek, tajemníci delegací.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize (Sekce koordinace ověřování a realizace), Výkonný sekretariát.

18. Skupina pro koordinaci koncepcí (PCG)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro obranné plánování a operace.

Úloha: Hlavní fórum pro konzultace a poradní orgán Severoatlantické rady v politicko-vojenských otázkách (včetně mírových operací, rozvoje koncepce mnohonárodního úkolového seskupení sil (CJTF) a hodnocení Strategické koncepce NATO.

Úrovně: Náměstci stálých zástupců a národní vojenští zástupci.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací, Výkonný sekretariát.

19. Výbor pro hodnocení obrany (DRC)

Členové: Všechny členské státy kromě Francie.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro obranné plánování a operace.

Úloha: Vyšší poradní orgán Výboru pro obranné plánování v otázkách plánování ozbrojených sil

a dalších otázkách souvisejících s integrovanou vojenskou strukturou.

Úrovně: Radové národních delegací pro obranu.

Hlavní podřízené výbory:

Pracovní skupina DRC.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací, Výkonný sekretariát.

20. Konference národních výzbrojních ředitelů (CNAD)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Stálý předseda: Náměstek generálního tajemníka pro podporu obrany.

Úloha: Vyšší orgán Severoatlantické rady pro výrobní logistiku. Podporuje výzbrojní spolupráci NATO a zvažuje politické, hospodářské a technické faktory vývoje a pořízování výzbroje sil NATO.

Úrovně: Národní výzbrojní ředitelé.

Hlavní podřízené výbory:

Zástupci národních výzbrojních ředitelů (NADREPS), Výbor NATO pro hodnocení konvenční výzbroje (NCARC), Výzbrojní skupina pozemních vojsk NATO (NAAG), Výzbrojní skupina letectva NATO (NAFAG), Výzbrojní skupina námořnictva NATO (NNAG), Poradní skupina NATO pro průmysl (NIAG).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize podpory obrany (Direktorát výzbrojního plánování, programů a politiky), Výkonný sekretariát.

21. Výbor NATO pro standardizaci (NATO Committee for Standardisation, NCS)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Stálý spolupředseda: Náměstek generálního tajemníka pro podporu obrany a ředitel Mezinárodního vojenského štábu.

Úloha: Vyšší orgán Aliance odpovědný za koordinované poradenství Severoatlantické radě v otázkách komplexní standardizace NATO.

Úrovně: Vyšší představitelé států reprezentující koordinovaná národní stanoviska ke standardizaci. Účastníci ze tří přizvaných států.

Hlavní podřízené výbory:

Styčná komise NATO pro standardizaci (fórum ústředí sdružující zástupce Divize podpory obrany a SILCEP (Direktorát logistiky) Mezinárodního sekretariátu, různých divizí IMS, pracovníky NATO HQ C3 a Vojenské agentury pro standardizaci (zastupující zadavatele standardizace a hlavní velitelství NATO).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Kancelář pro standardizaci NATO (ONS), Výkonný sekretariát.

22. Výbor pro infrastrukturu

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Stálí předsedové: Náměstek generálního tajemníka pro bezpečnostní investice, logistiku a plánování civilní ochrany/ ředitel Direktorátu plánování civilní ochrany.

Úloha: Odpovídá za realizaci programu bezpečnostních investic NATO na základě posudku a doporučení Vyššího výboru pro zdroje a schválení Severoatlantickou radou nebo Výborem pro obranné plánování.

Úrovně: Poradci národních delegací pro infrastrukturu, zástupci Vojenského výboru, hlavních velitelství NATO a agentur NATO.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize bezpečnostních investic, logistiky a plánování civilní ochrany.

23. Vyšší výbor pro plánování civilní ochrany (SCEPC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Stálí předsedové: Náměstek generálního tajemníka pro bezpečnostní investice, logistiku a plánování civilní ochrany/ ředitel Direktorátu plánování civilní ochrany.

Úloha: Vyšší koncepční a poradní orgán Severoatlantické rady ve věcech plánování civilní ochrany a zásahů při katastrofách. Odpovídá za metodické řízení a koordinaci plánovacích rad a výborů.

Úrovně: Vyšší státní úředníci odpovídající za koordinaci činností civilní ochrany/ zástupci národních delegací.

Hlavní podřízené výbory:

Plánovací komise a výbory (transoceánská doprava, evropská vnitrozemská pozemní doprava, civilní letectví, potraviny a zemědělství, připravenost průmyslu, ropné plánování, plánování civilních spojů, ochrana obyvatelstva, zdravotnické plánování).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize bezpečnostních investic, logistiky a civilní ochrany (Direktorát civilní ochrany), Výkonný sekretariát.

24. Konference vyšších logistiků NATO (SNLC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník. Stálí předsedové: Náměstek generálního tajemníka pro bezpečnostní investice, logistiku a plánování civilní ochrany a místopředseda Vojenského výboru.

Úloha: Vyšší poradní orgán pro Severoatlantickou radu, Výbor pro obranné plánování a Vojenský výbor ve věcech spotřební logistiky. Společný civilně-vojenský orgán odpovídající za hodnocení požadavků Aliance na spotřební logistiku a zajištění dostatečné logistické podpory silám NATO.

Úrovně: Vyšší národní civilní a vojenští představitelé odpovídající v členských zemích za otázky spotřební logistiky.

Hlavní podřízené výbory:

Shromáždění logistického personálu SNLC, Poradní skupina pro přesuny a dopravu.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize bezpečnostních investic, logistiky a plánování civilní ochrany (Direktorát logistiky). Divize logistiky, vyzbrojování a zdrojů (IMS).

25. Výbor pro vědu (SCOM)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Náměstek generálního tajemníka pro vědu a životní prostředí.

Úloha: Hlavní rozhodovací orgán o Vědeckém programu NATO.

Úrovně: Národní odborníci na vědeckotechnickou politiku jmenovaní vládami nebo nezávislými orgány členských zemí.

Hlavní podřízené výbory:

Výbor pro vědu jmenuje různé podvýbory, poradní panely a řídicí skupiny k realizaci konkrétních úkolů.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize vědy a životního prostředí.

26. Výbor pro problémy moderní společnosti (CCMS)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Generální tajemník.

Stálý předseda: Náměstek generálního tajemníka pro vědu a životní prostředí.

Úloha: Hlavní rozhodovací orgán o programu NATO pro problémy moderní společnosti.

Úrovně: Národní zástupci s odborností a/nebo odpovědní za ekologické programy v členských zemích.

Hlavní podřízené výbory:

Státy jmenují zástupce do podvýboru odpovídajícího za stáže CCMS.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize vědy a životního prostředí.

27. Výbory pro civilní a vojenský rozpočet (CBC/MBC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Střídají se předsedové z národních delegací, jmenovaní Severoatlantickou radou.

Úloha: Odpovídá Severoatlantické radě za hodnocení a doporučení ročních rozpočtů na Mezinárodní sekretariát, Mezinárodní vojenský štáb, hlavní velitelství NATO, síly NAEW&C a kontrolu čerpání rozpočtu.

Úrovně: Finanční radové národních delegací.

Hlavní podřízené výbory:

Rozpočtové výbory jmenují podle potřeby pracovní skupiny.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Kancelář předsedy rozpočtových výborů, Kancelář finančního správce, Kancelář organizace a řízení.

28. Vyšší komise pro zdroje (SRB)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Střídají se předsedové z národních delegací.

Úloha: Vyšší poradní orgán Severoatlantické rady pro řízení vojenských společně financovaných zdrojů.

Úrovně: Národní zástupci, zástupci Vojenského výboru, hlavní velitelé NATO, předsedové Výboru pro vojenský rozpočet, Výboru pro infrastrukturu a Výboru NATO pro vojenský personál (NDMC).

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Kancelář předsedy SRB. Divize bezpečnostních investic, logistiky a plánování civilní ochrany, Výkonný sekretariát.

29. Vyšší obranná skupina pro otázky šíření ZHN (DGP)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Spolupředsedové: jeden Severoameričan, jeden Evropan.

Úloha: Vyšší poradní orgán pro obranné aspekty šíření zbraní hromadného ničení a příslušných nosičů.

Úrovně: Vyšší představitelé NATO pro otázky obrany.

Hlavní podřízené výbory:

Řídící výbor DGP (složený z odborníků na pracovní úrovni); jiné dočasné orgány ad hoc podle potřeby. Schází se také společně s Vyšší politicko-vojenskou skupinou pro otázky šíření ZHN (SGP): pak jde o Společný výbor pro otázky šíření ZHN (JCP).

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací, Výkonný sekretariát.

30. Skupina na vysoké úrovni (NPG/HLG)

Členové: Všechny členské státy kromě Francie.

Předseda: Národní předseda (Spojené státy).

Úloha: Poradní orgán Skupiny pro jaderné plánování (NPG). Schází se několikrát do roka k posouzení aspektů jaderné politiky a plánování NATO.

Úrovně: Národní vládní experti států NATO.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací (Sekce jaderného plánování).

31. Skupina na vyšší úrovni pro ochranu zbraní (SLWPG)

Členové: Všechny členské státy kromě Francie.

Předseda: Národní předseda (Spojené státy).

Úloha: Poradní orgán Skupiny pro jaderné plánování (NPG). Schází se několikrát do roka k posouzení aspektů zabezpečení a bezpečnosti jaderných zbraní.

Úrovně: Národní experti vlád členských států.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací (Sekce jaderného plánování).

32. Hospodářský výbor (Economic Committee, EC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Ředitel Direktorátu hospodářství.

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady v hospodářských otázkách.

Úrovně: Zástupci delegací při NATO (hospodářští radové). Rozšířená zasedání za účasti vládních odborníků členských států.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Politická divize, Direktorát hospodářství; Výkonný sekretariát.

33. Výbor pro informace a kulturní styky (Committee on Information and Cultural Relations, CICR)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Ředitel Informační a tiskové kanceláře.

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady v otázkách informací a tisku.

Úrovně: Zástupci delegací NATO. Rozšířená zasedání za účasti odborníků z členských států.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Informační a tisková kancelář, Výkonný sekretariát.

34. Výbor pro operace a cvičení Rady (Council Operations and Exercises Committee, COEC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Ředitel Direktorátu krizového řízení a operací, Divize obranného plánování a operací.

Úloha: Hlavní fórum pro konzultace a koordinaci opatření, postupů a vybavenosti pro zvládání krizí, včetně záležitostí spojení, otázek souvisejících se Situačním střediskem NATO (SITCEN), přípravy a realizace cvičení zvládání krizí.

Úrovně: Političtí a vojenští zástupci národních delegací působící v oboru zvládání krizí a jeho výcviku.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize obranného plánování a operací (Sekce operací Rady), Výkonný sekretariát.

35. Výbor NATO pro řízení leteckého provozu (NATO Air Traffic Management Committee, NATMC)

(dříve Výbor pro koordinaci vzdušného prostoru v Evropě (CEAC))

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Volený (v současné době ředitel protivzdušné obrany a řízení vzdušného prostoru Mezinárodního sekretariátu NATO).

Úloha: Vyšší poradní orgán pro otázky civilně-vojenkové koordinace řízení leteckého provozu.

Úrovně: Vyšší civilní a vojenští pracovníci řízení leteckého provozu z členských států.

Hlavní podřízené výbory:

Skupina pro spoje a navigaci. Skupina pro dozor a identifikaci. Skupina pro řízení leteckého provozu.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize podpory obrany (Direktorát protivzdušné obrany a řízení vzdušného prostoru), Výkonný sekretariát.

36. Správní rada Organizace pro řízení Středoevropské potrubní soustavy (CEPMO BOD)

Členové: Sedm zúčastněných členských států (Belgie, Francie, Kanada, Německo, Nizozemsko, Spojené království, Spojené státy).

Předseda: Národní zástupce.

Úloha: Vyšší řídicí orgán Středoevropské potrubní soustavy (CEPS).

Úrovně: Zástupci zúčastněných států plus zástupci Agentury pro řízení Středoevropské potrubní soustavy (CEPMA).

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize bezpečnostních investic, logistiky a plánování civilní ochrany (Direktorát logistiky), Výkonný sekretariát, vojenské orgány NATO (CINCENT, AFCENT).

37. Výbor NATO pro produktovody (NPC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Úřadující ředitel Direktorátu logistiky.

Úloha: Vyšší poradní orgán NATO pro spotřební logistiku související s vojenskými dodávkami ropných produktů.

Úrovně: Vládní odborníci na vojenské otázky ropných produktů.

Hlavní podřízené výbory:

Pracovní skupina pro zvláštní úkoly, Pracovní skupina pro pohonné hmoty a maziva, Pracovní skupina pro zařízení pro manipulaci s ropnými látkami.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Divize bezpečnostních investic, logistiky a plánování civilní ochrany (Direktorát logistiky), Výkonný sekretariát, vojenské orgány NATO (SHAPE, SACLANT).

38. Bezpečnostní výbor NATO (NATO Security Committee, NSC)

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Ředitel Bezpečnostní kanceláře NATO (NATO Office of Security, NOS).

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady v otázkách souvisejících s bezpečnostní politikou NATO.

Úrovně: Národní zástupci a bezpečnostní důstojníci národních delegací.

Hlavní podřízené výbory:

Pracovní skupina pro bezpečnost ADP.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Bezpečnostní kancelář NATO.

39. Zvláštní výbor

Členové: Všechny členské státy.

Předseda: Roční rotace předsednictví mezi členskými státy.

Úloha: Poradní orgán Severoatlantické rady ve věcech špionáže a teroristických nebo podobných hrozeb, jež by mohly poškodit Alianci.

Úrovně: Vedoucí bezpečnostních služeb členských států.

Hlavní podřízené výbory: žádné.

Podpora Mezinárodního sekretariátu:

Bezpečnostní kancelář NATO.